

Programma 1 Wagening

Waarom dit programma?

Het programma 'Wageningen sociaal' gaat over al onze resultaten in het sociaal domein van Wageningen. Ook de maatschappelijke opgave 'Toekomstgericht Samenleven' vindt haar wortels in dit programma en staat centraal in ons sociaal domein. In deze opgave werken we aan het garanderen van bestaanszekerheid voor al onze inwoners. We kijken hierbij specifiek naar inkomenszekerheid, de zekerheid van een (t)huis en de zekerheid van zorg.

In 2024 zijn op een aantal speerpunten binnen de opgave mijlpalen behaald. Heel het jaar is enorm hard gewerkt aan inkomenszekerheid, via het Maatschappelijk Meedoen Budget. Op 1 januari 2025 zijn we echt van start gegaan met de uitvoering van het beleid. Ook is in 2024 de Woonzorgvisie vastgesteld en worden de eerste stappen gezet op de realisatie van de uitvoeringsagenda. De inhoudelijke resultaten van de woonzorgvisie zijn terug te vinden in programma 2.

Dit zijn niet de enige belangrijke ontwikkelingen in het sociaal domein. De herijking van het beleidskader voor het sociaal domein willen we expliciet benoemen. In 2024 zijn we gestart met deze herijking, zodat we in 2025 deze nieuwe koers kunnen vaststellen. Daarnaast zijn binnen de beleidsthema's in het sociaal domein ook belangrijke ontwikkelingen te noemen. Deze zijn hieronder genoemd. Veel van deze ontwikkelingen raken ook aan onze maatschappelijke opgave. Soms draagt onze aanpak op een beleidsthema ook bij aan bestaanszekerheid. Soms is het hebben van bestaanszekerheid een (bijna) randvoorwaarde om stappen op een thema te laten renderen. Denk bijvoorbeeld aan interventies op gebied van gezondheid en welbevinden waar bij de inwoners het 'fundament' van een zeker bestaan nodig is om tot duurzame verandering te komen. Natuurlijk is de werkelijkheid niet zo zwart-wit. Een ontwikkeling kan in meer of mindere mate bijdragen aan en voortbouwen op bestaanszekerheid.

Ontwikkelingen met een directe bijdrage aan bestaanszekerheid

In 2024 is het inkomenszekerheidsbeleid verder uitgewerkt en vastgelegd in verordeningen. Daarnaast is een stevig implementatietraject doorlopen zodat het beleid per januari 2025 van start kon gaan. Bij dit proces zijn ook maatschappelijke partners en ervaringsdeskundigen ingezet, onder andere voor de communicatie. In 2024 hebben we ook ondersteuningsgesprekken gevoerd met inwoners. Hiermee zijn inwoners geholpen bij hun financiële situatie en hebben wij gelijktijdig ervaring opgedaan met onze nieuwe werkwijze.

Waar nodig ondersteunen we inwoners om mee te doen in de samenleving en zo zelfstandig mogelijk te leven. Binnen de WMO (Wet maatschappelijke ondersteuning) neemt de krapte op de arbeidsmarkt en daarmee nadelige gevolgen voor de beschikbaarheid van een aantal voorzieningen en diensten toe. De maatschappelijke en financiële effecten van onze ouder wordende samenleving zijn voorspeld en merkbaar in de praktijk. Waar mogelijk wordt de onderlinge samenwerking tussen de zorgorganisaties gestimuleerd. Met de resultaten uit het tarievenonderzoek Jeugd en Wmo voldoet Wageningen aan de uitvoering van de Algemene Maatregel van Bestuur reële tarieven. De gemeente Wageningen en de betrokken organisaties op het gebied van zorg en ondersteuning zijn hiermee in staat gesteld om de wettelijke taken uit te voeren.

We hebben ons als Valleiregio aangemeld voor de ETHOS-telling. Met dit grootschalige onderzoek krijgen we een beter beeld van dak- en thuisloosheid. Hiermee kunnen we concreter met onze partners aan de slag om deze problematiek aan te pakken. Tegelijkertijd is het meedoen aan deze telling al een interventie op zich. Met het telonderzoek vergroten we bewustzijn bij inwoners, professionals en werken we aan verbinding met onze maatschappelijke partners.

Ontwikkelingen voortbouwend op bestaanszekerheid en overige ontwikkelingen

Kinderen en jongeren krijgen gelijke kansen om hun talenten te ontwikkelen, zodat zij een bij hen passende plek in de samenleving kunnen krijgen. Dit voeren we uit met onze inzet op jeugdhulp, Kansrijke Start, onderwijsachterstandenbeleid, voortijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, handhaving kwaliteit kinderopvang en een groene speelomgeving. Met extra middelen voor het jongerenwerk en de uitvoering van het project Duurzaam Partnerschap jeugd willen we inzet vanwaardere jeugdhulp voorkomen en zoveel mogelijk normaliseren. Het project Duurzaam partnerschap jeugd hebben we in 2024 geëvalueerd. De geleerde lessen uit het project nemen we mee bij de Regionale Visie Jeugdhulp en de lokale implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd.

Op gebied van werk is de aanpak Simpel Switchen in de participatieketen vastgesteld als invulling van dossier Goed Werk. Hiermee kunnen meer inwoners met een uitkering makkelijker de stap naar (betaald) werk zetten. De eerste stappen om deze aanpak te implementeren zijn gezet. Ook het project Asielzoekers en werk is van start gegaan. Bewoners van het AZC kunnen op deze manier deelnemen aan de arbeidsmarkt. 2024 was ook het jaar waarin het Werkpunt stopte. Voor medewerkers met een indicatie voor beschut werk en de Wet sociale werkvoorziening betekende dit besluit een grote verandering. Per 2025 gaan zij bij IW4 in Veenendaal aan de slag. De laatste maanden van 2024 stonden in het teken van deze overstap.

Wageningen zet zich in om sport en bewegen voor iedereen beschikbaar te maken. Dit doen we door het ondersteunen van een divers sportaanbod: verenigingen, buurtsportcoaches en commerciële sport. Een goede sportinfrastructuur is de basis om goed te kunnen sporten. In 2024 hebben we ons ingezet om de sportinfrastructuur van bijvoorbeeld Sportpark de Zoom op orde te brengen, zodat de verenigingen weer gebruik kunnen maken van de beschikbare ruimte.

Ook dit jaar was de gemeente verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van ontheemden uit Oekraïne. We beleggen de taken steeds meer in de reguliere lijn en stappen hiermee af van het 'crisismanagement'. De toekomst blijft met de voortdurende oorlog in Oekraïne onzeker. In het najaar is de startnotitie Duurzame Asielopvang vastgesteld met de kaders voor humane, kwalitatief goede opvang van asielzoekers in Wageningen. De komende jaren gaan we werken aan een realiteit passend bij de vastgestelde kaders.

Cultuur verbindt en verrijkt, inspireert, doet de waarneming prikkelen en zet mensen in beweging ongeacht hun kennis van cultuur. In 2024 is de besluitvorming afgerond voor de vernieuwing en verbouwing van de bibliotheek. Na ruim 20 jaar kunnen nieuwe functies en trends op een efficiënte manier in het bibliotheekpand worden gerealiseerd. Dit in aanloop naar een nieuwe Bibliotheekwet. Ook wordt de verduurzaming versterkt. Het cultuurteam is een tijdelijke cultuurwerkplaats gestart. En er is een solide financiële basis voor Theater Junushoff gelegd.

In 2024 hebben we op gebied van Integrale Veiligheid uitvoering gegeven aan de prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026. Daarnaast hebben we veel tijd en energie gestoken om de jaarwisseling en de periode daar voorafgaand veiliger te maken. De raad heeft gekozen voor het scenario van afsteekzones in elke wijk en het geheel vuurwerkvrij maken van Wageningen-Hoog. Er is hard gewerkt om ervoor te zorgen dat de inwoners en bezoekers op de hoogte waren van deze situatie. Daarnaast is er extra inzet geweest op handhaving ervan.

Beoogd maatschappelijk effect

Voor programma 1 Wageningen Sociaal zijn voor 2024 bij de volgende onderwerpen ambities vastgesteld:

- 1.1 Gezondheid, eenzaamheid en veerkracht
- 1.2 Armoedebestrijding en financiële zelfstandigheid
- 1.3 Vrijheid en internationale samenwerking
- 1.4 Onderwijs en kinderopvang
- 1.5 Een leven lang sporten en bewegen
- 1.6 Cultuur is een drager van een bruisend en vitaal Wageningen
- 1.7 Een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving

Deze ambities zijn verwerkt in een doelenboom, waarin wordt beantwoord:

- Welke doelen wilden we bereiken om te komen tot de ambitie?
- Welke resultaten heeft het opgeleverd?

1.1 Gezondheid, eenzaamheid en veerkracht

Wat wilden we bereiken?

Alle inwoners in Wageningen kunnen voorzien in hun eerste levensbehoeften en hebben voldoende mogelijkheden om mee te doen in de samenleving. We bevorderen de gelijke kansen voor alle inwoners, met specifiek aandacht voor gelijke kansen op de mogelijkheden voor een goede opvoeding en gezond opgroeien.

Wat hebben we bereikt?

1.1.1 Kinderen en jongeren hebben een gezondere leefstijl.

Toelichting

De resultaten voor deze doelstelling worden gemonitord op basis van de 4-jaarlijkse gezondheidsmonitors en de rapportages van de VGGM, waarin de gezondheid en leefstijl van kinderen en jongeren in beeld worden gebracht.

De meest recente cijfers zijn afkomstig uit 2021 (de Kindermonitor 0 tot 12 jarigen), 2023 (cijfers overgewicht en gezondheidsmonitor Jeugd 12 tot 16 jarigen) en de gezondheidsmonitor Jongvolwassenen uit 2024 (16 tot 25 jarigen).

In 2021 speelden 31% van de kinderen (2 tot 12 jaar) 7 dagen per week buiten, in 2017 was dit 27%. Dit is een stijging van 4%. Het percentage van de 0 tot 4 jarigen dat meedoet aan beweegactiviteiten was in 2021 68%, in 2017 was dit 55%. De stijging is hiermee 7%. Het percentage kinderen van 4 tot 12 jaar dat lid is van een sportclub of vereniging is ongewijzigd ten opzichte van 2017: dit was 75% van de kinderen. Het gewenste resultaat is hiermee voor een groot deel behaald.

Het percentage kinderen met overgewicht is in 2023 niet bij alle leeftijdsgroepen lager dan het gemiddelde van Gelderland Midden. Hiermee is het gewenste resultaat niet behaald. Positief is dat het percentage kinderen met overgewicht bij de 3-jarigen een stuk lager ligt dan het gemiddelde in Gelderland Midden: 4% ten opzichte van 9%.

De andere cijfers zijn:

- Bij de 5 tot 6 jarigen: 8% in Wageningen, 8% in Gelderland-Midden,
- bij de 10 tot 11 jarigen: 16% in Wageningen, 15% Gelderland Midden
- Bij de 13 tot 14 jarigen; 13% in Wageningen, 15% Gelderland Midden.
- Bij de 16 tot 25 jarigen: 19% in Wageningen, 25% Gelderland Midden.

Voor het gebruik van alcohol: de cijfers over 2023 geven aan dat 22% van de vmbo leerlingen recent alcohol heeft gedronken. In de cijfers over 2019 was dit 20%. Voor binge-drinken (meer dan 5 glazen per keer): In 2024 heeft 13% van de vmbo-leerlingen meer dan 5 glazen per keer gedronken. In 2019 was dit 16%. We zien hiermee een toename van het aantal leerlingen dat alcohol drinkt, maar afname van het aantal kinderen dat 5 glazen of meer drinkt per keer.

Er zijn in 2024 onvoldoende vergelijkbare gegevens van de havo/vwo-leerlingen beschikbaar. Voor Gelderland Midden geldt dat de verschillen in alcoholgebruik tussen jongens en meiden kleiner is dan die tussen klas en onderwijssoort. Waarbij vmbo-leerlingen meer alcohol drinken dan havo-leerlingen.

De cijfers in Wageningen van het alcoholgebruik in de leeftijd 12 tot 16 jaar zijn lager dan de gemiddelde van Gelderland Midden. Voor de 16 tot 25 jarigen ligt dit anders, bij deze doelgroep zien dat in Wageningen relatief meer gedronken wordt dan in Gelderland Midden. Het percentage zware drinkers (minstens 1x per week 6 glazen of per dag meer dan 4 glazen) is in Wageningen 31%, in Gelderland Midden 20%. Dit is verklaarbaar door de grote groep studenten in Wageningen in deze leeftijdscategorie.

Voor roken en blowen: Van de vmbo-leerlingen rookt 10% wekelijks en 12% vapet wekelijks. Voor de havo/vwo-leerlingen zijn geen cijfers beschikbaar. Wel of zij ooit gerookt of gevapet hebben: van de havo-leerlingen heeft 6% ooit gerookt, en 13% gevapet. Van de vmbo-leerlingen heeft 24%

ooit gerookt en 36% ooit gevapet. In 2019 waren er nog geen vragen over vaperen opgenomen in de gezondheidsmonitor.

In 2023 heeft 3% van de vmbo-leerlingen weet of hasj gebruikt in de laatste vier weken, voor de havo/vwo-leerlingen was dit 2%. In 2019 was dit nog respectievelijk 4% en 9%. 1% van alle leerlingen geeft aan ooit xtc, cocaïne, paddo's of lachgas te hebben gebruikt, maar niet recent.

Het middelengebruik blijft aandacht vragen. We zien wisselingen in het gebruik van middelen (bijvoorbeeld toename van vaperen). We zien verschillen tussen de doelgroepen en leeftijden. Samen met onze partners (onder andere Welsaam en de VGGM) blijven we ons inspannen om een gerichte bijdrage te leveren aan de gezonde leefstijl voor jeugd.

Beoogde resultaten

- Het aantal dagen dat kinderen buiten spelen en deelnemen aan buitenschoolse sportactiviteiten, is 5% verhoogd ten opzichte van de kindermontor 2017 (bijvoorbeeld door inzet sport/buurtwerk en vergroening schoolpleinen).
- In Wageningen zijn er minder kinderen met overgewicht dan het gemiddelde in Gelderland.
- Jongeren zijn zich bewust van de gevolgen van het gebruik van alcohol, roken en drugs en het omgaan met groepsdruk.

Wat hebben we bereikt?

1.1.2 Voorkomen dat kinderen en jongeren kampen met ernstigere psychische klachten door tijdig psychische klachten te signaleren en bespreekbaar te maken.

Toelichting

Welsaam voert binnen het thema Gezondheid de preventieve hulp en ondersteuning uit. Het jongerenwerk is uitgebreid met specialistisch jongerenwerk, preventiewerker en meidenwerk.

Kinderen, jongeren en hun ouders kunnen laagdrempelig terecht bij de specialistische ondersteuning bij de huisarts voor de jeugd-GGZ. Hier kunnen zij psychische klachten bespreken. In 2024 hebben 227 ouders, kinderen en jongeren gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. De jeugdmedewerkers van het Startpunt hebben tijdens de inloop Jeugd en Gezin en op scholen geholpen met vragen over opgroeien en opvoeden. Ook zijn deze jeugdmedewerkers ingezet op drie scholen, als pilot voor laagdrempelige hulp en ondersteuning. Tien jongvolwassenen hebben de cursus Voluit Leven gevolgd. Daarnaast zijn er voorlichtingsavonden georganiseerd op het Startpunt en het Pantarijn. We verwachten dat deze inzet heeft bijgedragen aan het sneller bespreekbaar maken en signaleren van psychische klachten.

Beoogde resultaten

- Kinderen en jongeren kunnen beter omgaan met psychische klachten door deze klachten te voorkomen, te signaleren en bespreekbaar te maken (onder andere inzet van SOH jeugd-GGZ, inloop Jeugd en Gezin, jongerenwerk en maatschappelijk werk).

Wat hebben we bereikt?

1.1.3 Inwoners met een sociaaleconomische status (SES) leven langer, langer in gezondheid en ervaren meer veerkracht.

Toelichting

De resultaten van deze doelstelling worden, met uitzondering van het resultaat ten aanzien van basisvaardigheden, gemonitord op basis van de VGGM gezondheidsmonitors waarin de gezondheid en leefstijl van inwoners in Gelderland Midden in beeld worden gebracht. In 2020 heeft een onderzoek onder volwassenen en ouderen plaatsgevonden. De resultaten hiervan zijn in 2021 gepubliceerd. In 2022 is een nieuwe Gezondheidsmonitor voor volwassenen en ouderen uitgevoerd, de resultaten hiervan zijn in 2023 gepubliceerd. Aanleiding voor dit onderzoek binnen een tijdsbestek van 2 jaar was de coronaperiode. Een groot deel van de vragen die in 2022 zijn uitgevraagd zijn dezelfde als in 2020, een deel heeft specifiek betrekking op de ervaringen naar aanleiding van corona. In 2025 ontvangen we de nieuwe Volwassenen en ouderenmonitor 2024.

In de Gezondheidsmonitor wordt ook de gezondheid en leefstijl in beeld gebracht bij inwoners met een lage Sociaal Economische Status (SES). In de Wageningse aandachtswijken, de Nude, de Buurt en Wageningen Midden, wonen relatief de meeste mensen met een lage SES.

Resultaten ten aanzien van overgewicht en bewegen: In 2022 heeft 33% van de volwassenen (lage Sociaal Economische Status (SES), 18 jaar en ouder) overgewicht ten opzichte van 45% in 2020. Gemiddeld ligt dit percentage voor alle inwoners van 18 jaar en ouder op 25% ten opzichte van 27% in 2020. In 2022 voldeed 31% van de volwassenen (lage SES, 18 jaar en ouder) aan de beweegrichtlijn. In 2020 was dit 42%. Het Wageningse gemiddelde lag in 2022 op 63%. Dit percentage is gelijk gebleven ten opzichte van 2020. De cijfers voor overgewicht onder volwassen inwoners van 18 jaar en ouders onder de groep inwoners met een lage SES is verbeterd. Wel is het aandeel van deze doelgroep dat voldoende beweegt afgenomen. De komende tijd zullen we daarom onze inzet op een gezonde leefstijl continueren met daarbij extra aandacht voor beweging.

Resultaat bestaanszekerheid: In 2022 heeft 23% van volwassenen (lage SES, 18 jaar en ouder) afgelopen 12 maanden moeite met rondkomen van het huishoudinkomen ten opzichte van 20% in 2020. Wageningen breed ligt dit percentage op 18 % en was dit 14% in 2020. In 2022 heeft 58% van de inwoners (lage SES, 18 jaar en ouder) €1.000 of meer voor onverwachte noodzakelijke uitgaven ten opzichte van 60% in 2020. Voor Wageningen breed ligt dit percentage op 71% en was dit 72% in 2020. De (financiële) bestaanszekerheid is de afgelopen jaren meer onder druk komen te staan.

Resultaat basisvaardigheden: Inwoners zijn in diverse spreekuren geholpen (205), bezochten taalcafé's (63) en startten met een taaltraject of digitale cursussen (183). Daarnaast zijn er taallessen gegeven aan Oekraïense vluchtelingen. Vanuit het project Digitale Inclusie hebben Solidez en de BBLTHK samengewerkt en in wijkhuis de Nude en Pomhorst 180 inwoners bereikt. Hiervan zijn er 18 gestart met een digitale cursus. Er is deelgenomen aan het project Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. Doel van dit project is het ontwikkelen van een aanpak (gereed 2025) om ouders te helpen bij het stimuleren van taalontwikkeling bij hun kind(eren) en aan de slag te gaan met hun eigen basisvaardigheden.

Beoogde resultaten

- In de Wageningse aandachtswijken hebben inwoners minder overgewicht (onder andere door beweegactiviteiten in de wijken, projecten gericht op een gezond voedingspatroon).
- In de Wageningse aandachtswijken wordt er evenveel bewogen als het Wageningse gemiddelde. Wij gaan hierbij uit van de Nederlandse norm gezond bewegen (onder andere beweegactiviteiten Welsaam).
- Inwoners ervaren meer bestaanszekerheid.
- Inwoners hebben mogelijkheden om hun basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden) te vergroten.
- Mensen wonen en werken in een gezonde leefomgeving, zowel binnen als buiten.
- In 2026 hebben we alle beleidsdomein/beleidsstukken met betrekking tot kansrijk opvoeden en opgroeien doorontwikkeld en geïmplementeerd.

Wat hebben we bereikt?

1.1.4 We willen eenzaamheid voorkomen, signaleren en verminderen.

Toelichting

Inwoners ervaren minder eenzaamheid (bijvoorbeeld ontmoetingsactiviteiten bij partners in de stad, onder andere Huizen van de Wijk/Markt 17 etc.).

Welsaam voert de preventieve hulp en ondersteuning uit op dit thema.

In 2024 wisten veel inwoners de Huizen van de Wijk (dat zijn alle wijkhuizen), Markt 17 en Thuis goed te vinden. Diverse activiteiten zijn door inwoners, met of zonder hulp van ondersteuning opgezet zoals een lunch met bingo op de zondag.

In 2024 is een nieuw project gestart waarbij inwoners als maatje aan elkaar gekoppeld zijn. Het jongerenwerk is uitgebreid en samen met jongeren zijn activiteiten gekozen en georganiseerd.

Hierbij is veel aandacht voor talentontwikkeling.

Binnen het jongerenwerk is een eerste meidengroep gestart voor kwetsbare meiden tussen de 10 en 23 jaar. Het meidenwerk versterkt en verbindt en maakt het bespreken van lastige onderwerpen mogelijk waardoor kwetsbare meiden weerbaarder en zelfverzekerder worden. Via de pilot Opbouwwerk in de Buurt zijn inwoners aan elkaar verbonden. Veel inwoners zijn enthousiast om hun burens te ontmoeten en samen te werken aan een mooie en verbonden buurt. De brede resultaten vanuit de VGGM-monitor op dit thema zijn voor 2024 voor Wageningen nog niet beschikbaar.

Op basis van de Gezondheidsmonitor GGD Gelderland Midden jongvolwassenen 16 tot 25 jaar (2024) is in Wageningen 30% enigszins eenzaam en 16% sterk eenzaam (landelijk 34% en 23%).

Beoogde resultaten

- Inwoners ervaren minder eenzaamheid (bijvoorbeeld door ontmoetingsactiviteiten bij partners in de stad, onder andere Huizen van de wijk en Markt 17).
- Uitbreiding uitvoeringsplan Kind Centraal met uitbreiding van doelgroep 12 tot 18 jaar.
- Ondertekende Samenwerkingsovereenkomst Kind Centraal.
- In 2026 hebben we alle beleidsdomein/beleidsstukken met betrekking tot kansrijk opvoeden en opgroeien doorontwikkeld en geïmplementeerd.

1.2 Armoedebestrijding en financiële zelfstandigheid

Wat wilden we bereiken?

Financiële ongelijkheid verminderen, armoede voorkomen en financiële zelfstandigheid bij inwoners vergroten.

Wat hebben we bereikt?

1.2.1 Alle inwoners in Wageningen kunnen voorzien in hun eerste levensbehoeften en hebben voldoende mogelijkheden om op een passende manier mee te doen in de samenleving.

Toelichting

In maart 2023 heeft de gemeenteraad het Beleidskader Inkomenszekerheid vastgesteld. De geplande invoering van het beleid is uitgesteld van 2024 naar 2025 vanwege een ontbrekende juridische grondslag. In 2025 is de juridische grondslag gevonden in drie instrumenten van de Participatiewet en een instrument van de gemeentewet. Deze zijn verankerd in drie verschillende verordeningen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld in 2024.

De uitvoering van het verstrekken van het MMB is voorbereid. De vier consultants hebben in 2024 al adviesgesprekken uitgevoerd op de nieuwe locatie tegenover het Startpunt: de Overkant. In deze adviesgesprekken werden onder andere alle destijds geldende landelijke en lokale regelingen aangevraagd.

In 2024 is naar aanleiding van een motie de bijzondere bijstand ook mogelijk gemaakt voor legeskosten voor de verlenging van verblijfsvergunningen en naturalisatie. Ook is de giftendrempel voor de Participatiewet verhoogd naar €1.800.

Daarnaast hebben we, ook in 2024, ingezet op het begeleiden van inwoners naar (betaald) werk. Waar nodig met instrumenten zoals jobcoaching of beschutte werkplekken. Met het einde van de samenwerking met Compleet Mensenwerk op het Werkpunt, hebben we een nieuwe partner voor Wet sociale werkvoorziening en beschut moeten vinden. Vanaf januari 2025 is IW4 onze samenwerkingspartner. Via de rapportage sociaal domein monitoren we de ontwikkeling van onder meer ons bijstandsbestand en inburgeraars. Deze cijfers worden twee keer per jaar gepresenteerd aan de raad.

We zien dat de stap naar regulier, betaald werk voor uitkeringsgerechtigden groter wordt. Inwoners doen gemiddeld langer een beroep op bijstand dan voorheen en er is vaker sprake van multi-problematiek. Daardoor is er ook extra begeleiding nodig om de stap naar (betaald) werk alsnog te zetten. Dit vraagt meer capaciteit in de uitvoering van de Participatiewet. Dat geldt ook voor de begeleiding van statushouders bij werk, participatie en inburgering.

In het kader van Goed Werk en tevens in de voorbereiding op de maatregelen in de nieuwe Participatiewet wordt momenteel het programma Simpel Switchen geïmplementeerd. We willen het voor uitkeringsgerechtigden makkelijker maken om de volgende stap naar (betaald) werk te zetten. Zo werken we aan financiële zelfredzaamheid van inwoners en nemen meer mensen deel aan de samenleving.

Gemeente Wageningen is onderdeel van de arbeidsmarktregio Foodvalley. Daar heeft dit jaar in het teken gestaan van de voorbereiding op de vorming van het Regionaal Werkcentrum. Het Werkcentrum moet in 2026 een herkenbaar loket vormen voor alle arbeidsmarkt-gerelateerde vragen voor werkgevers en werknemers.

Inwoners hebben voldoende mogelijkheden om op een passende manier mee te doen. In Wageningen stimuleren we dat inwoners mee kunnen doen via vrijwilligerswerk. In 2024 nam het aantal vrijwilligers, na Corona, weer langzaam toe. De vrijwilligersbanenmarkt trok veel bezoekers. Eenvoudig praktisch vrijwilligerswerk wordt schaarser terwijl daar wel behoefte aan is. Er zijn meer mensen met mentale problemen die vrijwilligerswerk willen doen, wat extra begeleiding van organisaties vraagt. Capaciteit hiervoor ontbreekt vaak. De vergrijzing onder vrijwilligers neemt nog steeds toe. Verjonging is nodig om de continuïteit te borgen. Jongeren zijn onder andere via de Maatschappelijk Dienst Tijd geënthousiasmeerd.

In 2024 is ook de Woonzorgvisie tot stand gekomen. Onderdeel daarvan is het in kaart brengen van de knelpunten voor mantelzorgers. Vanuit het project respijtzorg is een welzijnsscan ontwikkeld. Met deze welzijnsscan kan een mantelzorger kijken of deze zijn of haar grenzen voldoende bewaakt en zich niet verliest in de zorg voor een ander.

Beoogde resultaten

- Inwoners zijn duurzaam financieel zelfstandig.
- Nieuw armoedebeloid, vastgesteld in 2023.
- Een nieuw instrumentarium aan regelingen, gebaseerd op het nieuwe armoedebeloid, vastgesteld in 2023.
- Inwoners beschikken over de vaardigheden om financieel zelfstandig te zijn.
- Inwoners met financiële zorgen komen tijdig in beeld om grotere problemen te voorkomen.
- Bij meer inwoners doorbreken we de armoede van generatie op generatie.
- Meer inwoners kunnen participeren ondanks een gebrek aan financiële middelen.
- Inwoners ervaren voldoende veerkracht ondanks financiële zorgen.
- In 2024 vergroten we de kansen op (betaald) werk voor alle inwoners.

Wat hebben we bereikt?

1.2.2 Uitvoering wettelijke taken.

De wettelijke taken worden uitgevoerd. Dit betreft:

- Jeugdwet
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015
- Participatiewet
- Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening
- Wet inburgering
- Wet Publieke Gezondheid
- Wet educatie en Beroepsonderwijs
- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
- Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen

Toelichting

De wettelijke taken zijn uitgevoerd.

Beoogde resultaten

- De wettelijke taken zijn uitgevoerd.

1.3 Vrijheid en internationale samenwerking

Wat wilden we bereiken?

Alles wat wij doen is gericht op het bevorderen van het besef dat vrijheid een fundamentele waarde is voor individueel en collectief geluk, waarbij iedereen een eigen verantwoordelijkheid heeft. Voor huidige generaties en generaties na ons. Met respect voor het verleden als basis willen we daaraan vorm geven op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Wat hebben we bereikt?

1.3.1 We zijn vanuit Wageningen, Stad der Bevrijding, voortdurend zichtbaar als voorvechter en gangmaker voor het bewustzijn en daarmee de bevordering van individuele en collectieve vrijheid.

We bouwen voort op de successen van de voorgaande edities van de 4 mei herdenking en het vieren van de bevrijding op 5 mei. We zijn vanuit Wageningen, Stad der Bevrijding, voortdurend zichtbaar als gangmaker voor het bewustzijn en daarmee de bevordering van individuele en collectieve vrijheid. Wij brengen deze thema's onder de aandacht voor het hele land en ver daar buiten. Professioneel, midden in de samenleving, met krachtige en loyale partners.

Toelichting

In 2024 hebben we via Wageningen45 een onderscheidend programma met impact georganiseerd: lokaal, regionaal, landelijk, internationaal, het hele jaar rond. Met ontmoetingen, evenementen, dialoog, kennisdeling en educatie. Fysiek en online. Op 4 en 5 mei hebben 90.000 mensen een bezoek gebracht aan onze Stad der Bevrijding.

Beoogde resultaten

- We bieden via Wageningen45 het hele jaar een onderscheidend programma met impact: lokaal, regionaal, landelijk en internationaal. Met ontmoetingen, evenementen, dialoog, kennisdeling en educatie. Fysiek en online.

Wat hebben we bereikt?

1.3.2 In 2024 blijven we ons beleid rondom internationale samenwerking voortzetten.

We kijken naar de mogelijkheid om een netwerk van universiteitssteden op te zetten samen met de WUR. We staan open voor het aangaan van nieuwe contacten wanneer deze versterkend zijn voor ons als Kennisstad, als Stad der Bevrijding en/of als internationale stad. We ondersteunen initiatieven uit onze samenleving als deze hier een bijdrage aan leveren.

Toelichting

- In 2024 zijn verschillende uitwisselingen georganiseerd tussen scholen, groepen en organisaties uit Wageningen en onze partnersteden. Kennis- en ervaringen uitwisselen staat centraal.
- Op 4 en 5 mei zijn vertegenwoordigers uit de partnersteden aanwezig om activiteiten rondom de herdenking en bevrijding bij te wonen.
- Het idee om samen met de WUR en Palmerston North te bouwen aan een netwerk van universiteitssteden hebben we on hold gezet. Er is op dit moment geen capaciteit en budget beschikbaar om hier aan te werken.

Beoogde resultaten

- Ook in 2024 worden verschillende uitwisselingen georganiseerd tussen scholen, groepen en organisaties uit Wageningen en onze partnersteden. Kennis- en ervaringen uitwisselen staat centraal.
- Op 4 en 5 mei zijn vertegenwoordigers uit de partnersteden aanwezig om activiteiten rondom de herdenking en bevrijding bij te wonen.
- We bouwen aan een netwerk van universiteitssteden samen met de WUR.

1.4 Onderwijs en kinderopvang

Wat wilden we bereiken?

Alle kinderen en jongeren hebben kansen om zich op eigen wijze goed te ontwikkelen (met specifiek aandacht voor kinderen en jongeren in achterstandssituaties), zodat zij een bij hen passende plek in de samenleving kunnen verwerven.

Wat hebben we bereikt?

1.4.1 Onderwijsachterstanden en ontwikkel- en taalspraakachterstanden zijn verminderd.

Toelichting

Uit metingen in het basisonderwijs blijkt dat de achterstanden bij kinderen met een VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) verwijzing ingelopen worden. Metingen op de basisschool geven aan dat ruim 80% van de kinderen met een VVE verwijzing zonder kleuterverlenging over gaan naar groep 3. Van het totaal aantal leerlingen gaat meer dan 90% zonder kleuterverlenging over naar groep 3. Logopedische screening wordt ingezet voor alle basisschoolkinderen waar zorgen om zijn.

De BBLTHK is gestart met het landelijk bewezen programma 'De bibliotheek op school'. De gemeente heeft subsidie beschikbaar gesteld om dit bij alle basisscholen te kunnen realiseren in de komende drie jaar.

Daarnaast is de BBLTHK gestart met BoekStart op drie kinderopvang-locaties en met het programma BoekStartcoach op het consultatiebureau.

Met het basisonderwijs is het eenduidig aannamebeleid vastgesteld.

Beoogde resultaten

- 90% van alle kinderen en 80% van de kinderen met een voor- en vroegschoolse educatie (VVE)-verwijzing stroomt succesvol door naar een reguliere groep 3.
- 90% van de leerlingen maakt na één jaar in de schakelklas een succesvolle overstap naar een passende reguliere groep.
- Logopedische screening voor VVE kinderen en indicatiescreening alle kinderen van groep 1 tot en met 8 waar zorgen zijn.
- Plan van aanpak Kansengelijkheid op laagdrempelige huiswerkbegeleiding, voorkomen van segregatie en bevorderen van integratie in het onderwijs.
- Digitale middelen worden gefaciliteerd op scholen.

Wat hebben we bereikt?

1.4.2 Alle leerlingen verlaten het onderwijs met een startkwalificatie.

Toelichting

Het aantal voortijdige schoolverlaters (VSV) in de regio Vallei is voor het schooljaar 2023-2024 1,97% (landelijk 2,29%). Het relatief schoolverzuim in Wageningen bedraagt in het schooljaar 2023-2024 1,4% (60 wettelijke verzuimleerlingen op 4.473 leerplichtigen).

Beoogde resultaten

- Het aantal Voortijdig School Verlaters (VSV'ers) in de regio Vallei daalt tot 2025 met 1,5%.
- Het relatief schoolverzuim bedraagt maximaal 2% van het aantal leerplichtigen.

Wat hebben we bereikt?

1.4.3 Ieder kind ontwikkelt ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid (draagt mede bij aan programma 2).

Toelichting

Er is een scholingsprogramma gericht op het stimuleren van ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid. Het Groene Wiel ondersteunt alle basisscholen in Wageningen en werkt projectmatig samen met het Pantarijn. In het schooljaar 2022/2023 hebben 319 klassen van de basisscholen meegedaan, in het schooljaar 2023/2024 hebben 296 klassen deelgenomen aan een activiteit. Het is niet met zekerheid te zeggen wat de oorzaak is van de lichte daling. De druk op het onderwijs en het lerarentekort kunnen hierin een factor zijn. Het Groene Wiel probeert hier op in te spelen door het aanbod van gastlessen op school te verruimen, dat leerkrachten ontlast.

Beoogde resultaten

- Er is een scholingsprogramma gericht op het stimuleren van ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid.

Wat hebben we bereikt?

1.4.4 Voor Wageningse leerlingen zijn scholen voor bijzonder en speciaal onderwijs buiten Wageningen goed bereikbaar.

Toelichting

In het schooljaar 2023-2024 zijn 122 leerlingen met een taxibus vervoerd. Dat is een forse stijging van dertien leerlingen ten opzichte van het schooljaar 2022-2023. In het schooljaar 2023-2024 reizen tien leerlingen met het openbaar vervoer. Zestien leerlingen maken gebruik van een Tegemoetkoming eigen vervoer. Twee leerlingen reizen met de E-bike. Twee leerlingen maken gebruik van de fietsvergoeding.

Op het totaal van de kilometers passend vervoer schooljaar 2023/2024 is 45,9% met Euro-6, 0% met CNG (compressed natural gas) en 54,1% met Elektrisch/Waterstof uitgevoerd.

Beoogde resultaten

- De vervoerder verduurzaamt zijn wagenpark. Op het totaal van de kilometers passend vervoer schooljaar 2023/2024 wordt 10% met Euro-6, 40% met Groen gas (Biogas) en 50% met Elektrisch/Waterstof uitgevoerd.

Wat hebben we bereikt?

1.4.5 Schoolgebouwen bieden een optimale leeromgeving, zijn toekomstig bestendig en multifunctioneel.

Toelichting

De nieuwbouw van de Zwaneridder aan de Voorburglaan is in 2024 in gebruik genomen. De sloop van het middenbouw van de Haverlanden is gestart voor de nieuwbouw van de Margrietschool. De nieuwbouw start begin 2025. Met deze nieuwbouw komt er een oplossing voor capaciteitsproblemen bij deze scholen. De nieuwbouw van de Zwaneridder biedt ruimte voor kinderopvang en wordt een Integraal Kind Centrum. In beide schoolgebouwen komt een ruimte die beschikbaar is voor medegebruik door de wijk.

Met het schoolbestuur van de st. Jozefschool is een start gemaakt voor de voorbereiding van nieuwbouw of renovatie. Dit krijgt vervolg in 2025.

Schoolbesturen hebben geen gebruik gemaakt van de gemeentelijke subsidie voor energiebesparing bij het basisonderwijs. De regeling wordt daarom momenteel aangepast, in overleg met schoolbesturen.

Voor de huisvesting van de Internationale Schakelklas (ISK) is de huur verlengd met maximaal 3 schooljaren, om in deze tijd een duurzaam alternatief voor te bereiden.

Beoogde resultaten

- De meerjaren-aanpak voor de verduurzaming en vernieuwing van de onderwijsgebouwen is vastgesteld en in uitvoering.
- Er is voldoende adequate capaciteit voor onderwijshuisvesting.
- Scholen hebben maatregelen genomen om hun schoolgebouw te verduurzamen.

Wat hebben we bereikt?

1.4.6 Schoolpleinen dragen bij aan een groene speelomgeving.

Toelichting

Ook in 2024 zijn er weer scholen gestart met het vergroenen van het plein, twee scholen hebben gemeentelijke subsidie hiervoor aangevraagd en groene pleinen gerealiseerd. Een groot deel van de scholen heeft hiermee gebruik gemaakt van de subsidieregeling.

Bij alle scholen is het plein of een deel van het plein, openbaar toegankelijk.

Beoogde resultaten

- Er zijn meer schoolpleinen vergroend en alle schoolpleinen zijn openbaar toegankelijk (zie ook resultaten bij programma 2).

Wat hebben we bereikt?

1.4.7 Het kind centraal stellen in zijn/haar behoefte aan hulp en ondersteuning en een gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen voor alle kinderen.

Toelichting

Er wordt samengewerkt tussen onderwijs en jeugdhulp. Bijvoorbeeld door: ondersteuningsteams op scholen, het samenwerkingsverband Kind Centraal met ongeveer 30 partijen en het onderwijszorgarrangement (oza) SBO de Dijk. Van deze oza hebben ongeveer tien kinderen gebruik gemaakt. Het gaat hierbij om een hulpvraag op school in combinatie met een hulpvraag thuis. Vanaf schooljaar 2024-2025 wordt breder ingezet om zo vroeg mogelijk te acteren, met de verwachting dat zwaardere vormen van jeugdhulp in de toekomst niet nodig zijn. Vaardigheden in een kleine setting worden geoefend om vervolgens zoveel mogelijk in de groep te oefenen.

Op drie basisscholen was er laagdrempelige ondersteuning beschikbaar vanuit het Startpunt, voor opvoeden opgroevragen van ouders. Daarnaast stimuleerde en financierde de gemeente een orthopedagoog voor alle scholen die op afroep snel beschikbaar is voor ondersteuning van leerkrachten bij vragen over meervoudige problematiek (gedrag, sociaal emotioneel) in de klas. Dit goed lopende initiatief is vanaf schooljaar 2024-2025 gefinancierd door het samenwerkingsverband.

Beoogde resultaten

- Samenwerking onderwijs en jeugdhulp, één plan met betrokkenen (bijvoorbeeld onderwijszorgarrangement De Dijk, aansluiting school en thuis).

Wat hebben we bereikt?

1.4.8 Meer Thuisnabij, passend onderwijs.

Toelichting

Samen met schoolbesturen volgen we de ontwikkelingen naar inclusiever onderwijs en de consequenties voor onderwijshuisvesting.

Beoogde resultaten

- Zoveel mogelijk kinderen in Wageningen naar school.

Wat hebben we bereikt?

1.4.9 Er is kwalitatief goede en veilige kinderopvang geboden.

Toelichting

In 2024 zijn alle kinderopvanglocaties en gastouders (100%) gecontroleerd. Hierbij zijn 16 tekortkomingen geconstateerd. De betreffende organisaties hebben deze tekortkomingen in goed overleg met de gemeente aangepakt en opgelost. Eén organisatie is nog bezig om dit op te lossen omdat hier meer tijd voor nodig is.

Beoogde resultaten

- Alle kinderopvanglocaties en gastouders zijn gecontroleerd en er zijn maatregelen genomen bij eventuele onvolkomenheden (100%).

Wat hebben we bereikt?

1.4.10 Uitvoering wettelijke taken.

Wettelijke taken worden uitgevoerd. Dit betreft:

- Onderwijshuisvesting
- Onderwijsachterstandenbeleid
- Leerplicht
- Leerlingenvervoer
- Toezicht kinderopvang

Toelichting

De wettelijke taken zijn uitgevoerd.

Beoogde resultaten

- De wettelijke taken zijn uitgevoerd.

1.5 Een leven lang sporten en bewegen

Wat wilden we bereiken?

Alle inwoners van Wageningen kunnen een leven lang sporten en bewegen.

Wat hebben we bereikt?

1.5.1 Inclusief sporten & bewegen: sporten en bewegen is mogelijk voor alle mensen die willen meedoen.

Toelichting

Als gemeente zetten wij ons, in samenwerking met Sportservice en de Sportraad, in om sporten en bewegen voor iedereen toegankelijk te maken door middel van de inzet van buurtsportcoaches, leefstijlcoaches en vakdocenten bewegingsonderwijs. Wij ondersteunen initiatieven voor jong en oud, met en zonder beperking.

Zo zijn er in 2024 twee beweegkloko's geplaatst bij de Johan Frisoschool. In totaal staan er nu acht kloko's in Wageningen verdeeld over verschillende basisscholen en één bij voetbalvereniging SKV. De SAM beweegkloko bestaat uit een verrijdbare kloko met inspirerend sport- en spelmateriaal. Dankzij de combinatie van leuke materialen en bijbehorende spelkaarten kan er eindeloos gesport en gespeeld worden tijdens de pauzes of na school.

Voor ouderen is de Wageningse Wandeluitdaging in het leven geroepen: een 12-weeks wandelprogramma waarin inwoners op een toegankelijke manier werken aan hun gezondheid en het opdoen van sociale contacten. In totaal deden hier in 2024 44 deelnemers aan mee waarbij 100% van de deelnemers aangaf om in beweging te blijven na het programma. Daarnaast zijn er in samenwerking met Fysiotherapie Groothuis en Fysiocentrum Wageningen drie cursussen georganiseerd in het kader van valpreventie. Hier deden in totaal 49 inwoners aan mee. Valpreventie zet zich in om valletsel bij senioren te verminderen door effectieve interventies.

Daarnaast ondersteunen wij het platform Uniek Sporten, waarmee we sport en beweging voor mensen met een beperking beter toegankelijk maken. Via dit platform vinden inwoners passende sport- en beweegmogelijkheden, zodat ook zij actief kunnen deelnemen en genieten van een sportieve leefstijl.

Beoogde resultaten

- Meer bewustwording, samenwerking en sportbevordering om drempels weg te nemen voor die mensen die niet vanzelfsprekend sporten.

Wat hebben we bereikt?

1.5.2 Van jongs af voldoende en vaardig bewegen.

Toelichting

Het zwembad hanteert een uitgebreide programmering, waarbij in de middag de focus ligt op zwemlessen voor kinderen. Daarnaast biedt de gemeente Wageningen inwoners met een laag inkomen de mogelijkheid om deel te nemen aan de regeling 'Ik Zwem Mee'. Deze regeling is specifiek gericht op kinderen van 6 tot en met 12 jaar en stelt hen in staat om, tegen een minimale eigen bijdrage, zwemdiploma's A, B en C te behalen. Hiermee wordt bijgedragen aan de zwemvaardigheid en veiligheid van alle kinderen in de gemeente.

Verder vond in 2024 de 10e SAM School Olympiade plaats georganiseerd door Sportservice de Vallei. Meer dan duizend leerlingen komen hierdoor in aanraking met verschillende sport- en cultuurclinics. Er waren meer dan 30 Wageningse sportaanbieders aanwezig. Daarnaast waren er ook maatschappelijke partijen betrokken zoals de politie en het Rode Kruis.

Verder vond wederom de Dikke Banden Race plaats in Wageningen gelanceerd vanuit Annemiek van Vleuten. Een evenement voor kinderen tussen de 7 en 12 jaar om plezier in beweging te stimuleren.

Beoogde resultaten

- Kinderen leren zwemmen en blijven zwemvaardig.
- Kinderen maken kennis met het diverse (georganiseerde) sportaanbod in Wageningen.
- Scholen en kinderopvang bieden beweegactiviteiten aan.

Wat hebben we bereikt?

1.5.3 Een duurzame en functionele sportinfrastructuur.

Toelichting

Naar aanleiding van het onderzoek op Sportpark de Zoom met betrekking tot een efficiëntere veldverdeling van de sportvelden zijn de eerste wijzigingen doorgevoerd. Zo heeft Rugbyclub Wageningen vanaf eind juni 2024 een eigen veld en hebben WVV en SKV afspraken gemaakt over het delen van het hoofdveld van WVV als SKV daar behoefte aan heeft.

Op Sportpark Ketwich Verschuur en op Sportpark de Zoom zijn afgelopen zomer twee toplagen vervangen van kunstgrasvelden. Naar aanleiding van de toezegging van de raad in september 2023 is er bij beide velden gekozen voor een duurzaam mineral infill veld. Dit houdt in dat er alleen nog maar een klein laagje minerale infill wordt gebruikt.

In 2024 hebben wij locatie studie gedaan voor een nieuw zwembad waaruit drie locaties zijn overgebleven. In 2025 zullen deze drie locaties verder worden onderzocht om zo tot een definitieve locatie te komen.

Het zwembad heeft een volle programmering met overdag tijd voor allerlei maatschappelijke doelgroepen, in de middag zwemlessen en in de avonden ruimte voor de verenigingssport. Dit sluit aan bij de doelen die we hebben vanuit sport.

Wegens gebrek aan personele capaciteit is het niet gelukt om het sportbeleid te herijken in 2024. Het streven is om dit in 2025 te doen. Hier wordt de indeling van de openbare ruimte ook meegenomen.

Beoogde resultaten

- Sportaccommodaties worden breed en intensief gebruikt. De exploitatie van sportaccommodaties verbetert door hogere inkomsten (breder en intensiever gebruik) en lagere kosten (door functionele inzet, slimme spreiding en lagere energierekening).
- Een beweegvriendelijk ingerichte openbare ruimte, zodat sporten en bewegen hier vanzelfsprekend is.
- Herijkt sportbeleid in 2024.
- In 2024 zijn randvoorwaarden ondersteunend voor mogelijkheden van beoefenen van sport en cultuur in openbare ruimte.
- Het gebruik van sportvelden en binnensportaccommodaties is qua capaciteit geoptimaliseerd.
- Nieuw of gerenoveerd zwembad.
- Een goed geëxploiteerd zwembad.

Wat hebben we bereikt?

1.5.4 Er zijn voldoende ontspanningsmogelijkheden in Wageningen voor jongeren onder de 25, aansluitend op de regio.

Toelichting

Het doel is om in 2025 het onderzoeksrapport te voltooien.

Beoogde resultaten

- Onderzoeksrapport naar behoefte en aanbod op ontspanningsmogelijkheden voor jongeren en studenten.
- Aangepaste beleidsstukken, doelen, resultaten, opdrachten op basis van inzichten uit onderzoeksrapport.

1.6 Cultuur is een drager van een bruisend en vitaal Wageningen

Wat wilden we bereiken?

Cultuur is een drager van een bruisend en vitaal Wageningen.

Wat hebben we bereikt?

1.6.1 Alle kinderen krijgen de kans om hun culturele interesses en bagage te ontwikkelen (onderdeel cultuuractieplan).

Toelichting

Alle 13 basisscholen hebben deelgenomen aan het Kunstmenu. Het Kunstmenu is een samenwerking van de Wageningse basisscholen, culturele aanbieders uit de regio en de gemeente Wageningen. Zeven basisscholen doen daarnaast ook mee met Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK 2021-2024).

Het naschools aanbod (EIGENWIJZER) is verder uitgebreid naar acht scholen en ook is de afstemming tussen de binnenschoolse- en buitenschoolse cultuureducatie verder verbeterd. Eigenwijzer heeft inmiddels een eigen website en een programmaboekje dat in de zomer van 2024 via alle scholen verspreid is. Hierin stond het complete Wageningse aanbod van activiteiten die kinderen tijdens de Kindercultuurzomer konden doen.

Beoogde resultaten

- Alle kinderen maken kennis met kunst en cultuur op en rond de basisschool (cultuuractieplan).
- Naschoolse cultuureducatie wordt op scholen aangeboden door een netwerk van vakdocenten.

Wat hebben we bereikt?

1.6.2 Alle inwoners kunnen zich persoonlijk ontwikkelen en hun maatschappelijke kansen verbeteren.

Toelichting

In 2024 is theater Junushoff met een aantrekkelijk programma en vele sociaal culturele verhuringen bijzonder toegankelijk geweest. Vele bezoekers uit Wageningen en de regio wisten theater Junushoff te vinden. Kinderen traden op tijdens het einde van het schooljaar op in schoolmusicals en in de Kerstmusicals. Sempre Sereno speelde in juni weer diverse malen voor een uitverkochte Grote zaal. In diverse disciplines zijn professionele culturele optredens succesvol geweest. Evenals een aantal exposities en optredens in het Theatercafé. Ook de Wageningse Cultuurzomer trok in 2024 duizenden bezoekers met diverse onderdelen. Vele culturele activiteiten zijn met subsidie mogelijk gemaakt zoals 'Gluren bij de burens', Leeffestival, de Popronde en Kunst aan het Klompenpad waardoor vele inwoners in aanraking kwamen met kunst en cultuur.

Met theater Junushoff is in 2024 een nieuwe Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) overeengekomen. En is tot een noodzakelijke verhoging van de exploitatiesubsidie besloten. Op deze wijze is theater Junushoff toekomstbestendig.

Beoogde resultaten

- Inwoners hebben toegang tot een professionele theateervoorziening.
- Inwoners komen in aanraking met cultuur en culturele activiteiten.
- Inventarisatie van bestuurlijke wensen verbetering Junushoff.

Wat hebben we bereikt?

1.6.3 Alle inwoners hebben vrije toegang tot informatie en kennis.

Toelichting

Door subsidiering van de openbare bibliotheek (BBLTHK Wageningen) hebben inwoners toegang tot de 5 wettelijke bibliotheek functies. In 2024 is besloten tot vernieuwing/verbouwing van de bibliotheek en hiervoor de benodigde financiële middelen vrij te maken (incidenteel en structureel). Het huidige pand is sinds 2003 min of meer onveranderd gebleven terwijl veel functies en partijen in het pand zijn toegenomen. Ook het IDO (Informatiepunt Digitale Overheid) is in 2024 voortgezet, evenals het Stadslab en de werkzaamheden van het Cultuurteam (cultuurcoördinatoren en cultuurontwikkelaars). De openingstijden van de bibliotheek zijn verruimd en het aantal bezoeken en bibliotheekleden is gestegen. Er is veel aandacht besteed aan het doorbreken van de cirkel van laaggeletterdheid. En het aantal bibliotheken op school is verder gestegen.

Door subsidiering van Museum De Casteelse Poort zijn permanente exposities en kortlopende tentoonstellingen over het verleden van Wageningen mogelijk gemaakt. Ook neemt het museum in 2024 deel aan het Kunstmenu en is het onderdeel van de Wageningse Cultuurzomer. Vanuit 'Wageningen aantrekkelijk' is voor de verbetering van de huisvesting een financiële bijdrage beschikbaar gesteld.

De studiezaal van het Gemeentearchief is het hele jaar op de gebruikelijke bezoeken open geweest. Het aantal bezoekers stijgt nog steeds. Op internet staat het archievenoverzicht met links naar inventarissen en zijn enkele indexen te raadplegen. Op de gemeentelijke website vertellen enkele pagina's de geschiedenis van Wageningen. Voor uitbreiding van digitale dienstverlening van het archief is geen budget beschikbaar. De medewerkers van het Gemeentearchief publiceren regelmatig historische artikelen in onder andere het tijdschrift Oud Wageningen.

RTV Rijnstreek, de lokale omroep van Wageningen, krijgt jaarlijks een bekostiging voor haar activiteiten. Via radio en tv besteden zij aandacht aan lokale onderwerpen.

Beoogde resultaten

- Inwoners hebben toegang tot een openbare bibliotheekvoorziening die invulling geeft aan de 5 wettelijke functies.
- Inwoners kunnen (waar mogelijk digitaal) kennis nemen van de geschiedenis van Wageningen.
- Inwoners kunnen gericht zoeken naar foto's, prenten en (bouw-)tekeningen in een beeldbank.
- Inwoners kunnen historische archieven raadplegen en hulp krijgen bij het doen van onderzoek.
- Lokaal nieuws en achtergrondinformatie is beschikbaar via de lokale media.
- We hebben een bijdrage beschikbaar gesteld voor de verbetering van de huisvesting van de Casteelse Poort op de huidige locatie.
- We hebben besloten hoe(veel) de gemeente Wageningen wil investeren in de verbetering van de huisvesting van de bibliotheek.

Wat hebben we bereikt?

1.6.4 Er is een aantrekkelijk cultureel klimaat in Wageningen (cultuuractieplan: thema's samenwerking en ruimtegebruik).

Toelichting

De cultuurontwikkelaars en cultuureducatiecoördinatoren zijn bevlogen aan het werk als cultuurteam. Een van de resultaten uit die samenwerking is de Urban Arts leerlijn en de samenwerking binnen festival Aan Hogerwal. Voor deze samenwerking werd succesvol subsidie aangevraagd bij het fonds voor de cultuurparticipatie.

In de zomer van 2024 is door het cultuurteam gestart met de 'Cultuurwerkplaats' in de voormalige school de Zwaneridder aan de Arboretumlaan. Hier zijn een aantal lokalen en de voormalige 'Ridderzaal' tijdelijk betaalbaar beschikbaar voor allerlei culturele activiteiten en als werk- en lesruimte inzetbaar. Vele culturele partijen hebben al gebruik gemaakt van de Cultuurwerkplaats en de verhuur van ruimten stijgt nog steeds. De Cultuurwerkplaats fungeert als culturele broedplaats.

In de 'Cultuurvallei' zijn zes werkgroepen, gevuld met vertegenwoordigers van culturele instellingen uit de gehele regio, bezig met het maken en uitvoeren van plannen die de sector verbinden en versterken (met subsidie van provincie Gelderland). Een van de projecten heet Erfgoedtour. Hiermee kunnen erfgoedorganisaties zoals museum Casteelse Poort eenvoudig mediators aanbieden. Wageningen trekt samen met Ede op in de cultuurregio Ede-Wageningen, waarmee extra (landelijke) middelen kunnen worden aangetrokken om blijvend te investeren in de sector.

In 2024 is de Strategische Vastgoednota vastgesteld die in 2025 zal worden uitgevoerd. Eén van de beslispunten is realisering van een culturele broedplaats.

Beoogde resultaten

- Actieve cultuurmakers worden gestimuleerd om samen onze cultuursector naar een hoger plan te brengen, waaronder het vinden van voldoende ruimte en landelijke subsidies voor innovatieve projecten.
- In de Stedelijke Cultuurregio Ede-Wageningen wordt meer samengewerkt.
- Vastgestelde vastgoednota dat huisvesting voor cultuurbeoefening en maatschappelijke gebruikers randvoorwaardelijk mogelijk maakt.
- Minimaal één (nieuwe) locatie voor cultuurbeoefening gerealiseerd in 2025 (broedplaats).
- Een vastgestelde subsidieregeling gericht op multifunctioneel gebruik van ruimten voor cultuurbeoefening.
- In 2024 zijn randvoorwaarden ondersteunend voor mogelijkheden van beoefenen van sport en cultuur in openbare ruimte.

Wat hebben we bereikt?

1.6.5 Er zijn voldoende ontspanningsmogelijkheden in Wageningen voor jongeren onder de 25, aansluitend op de regio.

Toelichting

Het doel is om in 2025 het onderzoeksrapport te voltooien.

Beoogde resultaten

- Onderzoeksrapport naar behoefte en aanbod op ontspanningsmogelijkheden voor jongeren en studenten.
- Aangepaste beleidsstukken, doelen, resultaten, opdrachten op basis van inzichten uit onderzoeksrapport.

Wat hebben we bereikt?

1.6.6 Uitvoering wettelijke taken.

Wettelijke taken worden uitgevoerd. Dit betreft:

- De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). In deze wet wordt geformuleerd welke vijf functies een openbare bibliotheekorganisatie heeft:

- Kennis en informatie ter beschikking stellen
- Ontwikkeling en educatie bieden.
- Lezen bevorderen en het laten kennismaken met literatuur
- Ontmoeting en debat organiseren
- Kennis laten maken met kunst en cultuur

Toelichting

In 2024 zijn de wettelijke taken uitgevoerd.

Beoogde resultaten

- De wettelijke taken zijn uitgevoerd.

1.7 Een veilige en leefbare woon-werk- en ondernemingsomgeving

Wat wilden we bereiken?

Het creëren en behouden van een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving in Wageningen.

Wat hebben we bereikt?

1.7.1. We pakken ondermijning preventief, en indien nodig repressief aan.

Toelichting

- Er zijn vier integrale controles uitgevoerd. Onder andere op het bedrijventerrein de Nude, illegale prostitutie, op smartshops en op horeca.
- In 2024 heeft de burgemeester een bedrijfspand gesloten omdat de politie hier grote hoeveelheden verboden middelen heeft aangetroffen. Het pand is, op basis van het geldende 13b Opiumwet beleid, voor zes maanden gesloten geweest.
- We hebben verschillende bewustwordingsacties georganiseerd uiteenlopend van uitingen op onze sociale media kanalen tot een 'lokbus' en een 'lokpand' om bewoners bewust te maken van drugscriminaliteit. Ook was er een campagne voor een veilige buurt met het doel om inwoners bewust te maken van signalen van onveiligheid zoals criminaliteit en waar ze deze signalen kunnen melden.

Beoogde resultaten

- Bewustwording inwoners en ondernemers vergroten door minimaal tien communicatie-uitingen per jaar te doen over diverse onderwerpen van ondermijning.
- Er zijn tenminste vier integrale controles uitgevoerd.

Wat hebben we bereikt?

1.7.2. Zorg en veiligheid door ontwikkelen naar niveau zoals voorgesteld door VNG.

Toelichting

- Uit de veiligheidsmonitor 2023 komt naar voren dat 86 procent van de inwoners in Wageningen zich veilig voelen in hun wijk.
- Er zijn processen gemaakt en uitgeschreven voor onder meer het tijdelijk huisverbod, aanpak meldingen niet-acute zorg en nazorg ex-gedetineerden.
- Voor de integrale samenwerking in de wijken/buurtten is de notitie 'Leefbaarheid, Veiligheid & Zorg, Een integrale wijk- en buurtgerichte aanpak' het vertrekpunt. Hieraan gekoppeld is een jaarplan 2023/2024 opgesteld met de volgende drie thema's:
  - 1. Versterken en uitbreiden samenlevingsopbouw door inzet van opbouwwerk.
  - 2. Professionaliseren van de samenwerking en verder ontwikkelen van de integrale wijk- en buurtgerichte aanpak.
  - 3. Meer inzet op preventief werken. Thema's 1 en 2 zijn lopende of al afgerond. Hier gaat het onder meer om de pilot opbouwwerk in De Buurt en versterken van het jongerenwerk. Op punt 3, meer inzet op preventief werken, zal in 2025 meer de focus komen.
- Er vond in 2024 een professionaliseringslag plaats binnen de samenwerking tussen de organisaties. Op onder meer de volgende punten is ingezet:
  - 1. Er zijn afspraken gemaakt over het delen van gegevens binnen de wijkteams. Er heeft ook een netwerkbijeenkomst op dit onderwerp plaatsgevonden.

- 2. Het actief betrekken van de ggz-instellingen bij de lokale samenwerking was een belangrijk doel in 2024. Hier is een eerste aanzet toe gezet door onder meer het betrekken van Pro Persona en RIBW in de wijkteams.
- 3. Er is actief gekeken naar de op- en afschaling van casuïstiek binnen het wijkteam.
- Het project WijkGGZ, dat van start zou gaan in 2024, is niet haalbaar gebleken en zal niet worden voorgezet in de vorm zoals voorgesteld. In 2025 zal verder worden gekeken of en op welke manier hier invulling aan zal worden gegeven.
- Verder is er gestart met toepassing van de ABCD-aanpak. Dit is een aanpak gericht op het versterken van gemeenschappen. Het vraagt een andere manier van denken van de professionals die niet zozeer gericht is op problemen, maar meer op mogelijkheden. Een eerste wijkteam is hier al op getraind.
- Het AVE-model, een op- en afschalingsmodel voor aanpak voorkoming escalatie, is nog in ontwikkeling. In 2024 is er de basis gelegd binnen de organisaties en de samenwerkende organisaties, door rollen meer helder te krijgen en de verbinding tussen zorg en veiligheid te verbeteren.
- Op regionaal niveau is de samenwerking op zorg en veiligheid verder versterkt.

Beoogde resultaten

- Er is een opschalingsmodel ter voorkoming van escalatie naar standaard VNG.
- Er is passende zorg en ondersteuning voor kwetsbare personen waaronder personen met verward/onbegrepen gedrag.
- Inwoners voelen zich veilig in hun wijk.

Wat hebben we bereikt?

1.7.3. We stimuleren de onderlinge verdraagzaamheid in overlastdossiers.

Toelichting

- We hebben in 2024 geen meldingen gehad in het kader van de Wet aanpak woonoverlast.
- We hebben vier keer een overleg veilig uitgaan georganiseerd. Het convenant 'Veilig Uitgaan' is positief geëvalueerd.
- Er zijn drie trainingen voor medewerkers georganiseerd op het thema polarisatie en radicalisering.
- We hebben verschillende overleggen begeleid tussen studentenverenigingen en omwonenden.

Beoogde resultaten

- Overlastmeldingen behandelen we zoals vastgesteld in de beleidsregels aanpak woonoverlast.
- We overleggen in de Stuurgroep Veilig Uitgaan met de horeca, politie en omwonenden.
- We maken onze organisatie bewust van het bestaan van polarisatie en radicalisering.
- We stimuleren een fijne leefomgeving tussen studentenverenigingen en omwonenden.

Wat hebben we bereikt?

1.7.4. Inwoners en ondernemers zich bewust van de gevaren van digitale criminaliteit. Daarnaast zijn we als organisatie voorbereid op een cyberaanval.

Toelichting

- We hebben vier keer voorlichting gegeven aan onze oudere inwoners door middel van een cyberbingo.
- We hebben, in samenwerking met de bibliotheek, twee keer Hackshield georganiseerd voor basisschoolleerlingen. De bibliotheek heeft dit vervolgens zelfstandig opgepakt en organiseert dit vaker.
- We hebben als organisatie één crisisoefening gedraaid met als thema cyberveiligheid.

Beoogde resultaten

- In ieder geval drie preventieve acties organiseren gericht op de doelgroepen jeugd, ouderen en ondernemers. Daarnaast organiseren we een keer de week van de digitale veiligheid. Als organisatie trainen en oefenen we op cyberveiligheid.

Wat hebben we bereikt?

1.7.5 Uitvoering wettelijke taken.

De wettelijke taken worden uitgevoerd. Dit betreft:

- Uitvoeren burgemeestersbevoegdheden voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid op grond van de Gemeentewet.
- Uitvoeren taken crisisbeheersing op grond van de Wet op de veiligheidsregio's.

Toelichting

De wettelijke taken zijn in 2024 uitgevoerd.

Beoogde resultaten

- De wettelijke taken zijn uitgevoerd.

Algemene informatie programma 1

Beleidsindicatoren

De volgende wettelijk verplichte beleidsindicatoren hebben betrekking op programma 1 Wageningen sociaal:

- Jongeren met een delict voor de rechter
- Kinderen in uitkeringsgezin
- Netto arbeidsparticipatie
- Werkloze jongeren
- Bijstandsuitkering
- Lopende re-integratievoorzieningen
- Jongeren met jeugdhulp
- Jongeren met jeugdbescherming
- Jongeren met jeugdreclassering
- Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement
- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- Voortijdige schoolverlaters
- Niet-sporters
- Verwijzingen Halt
- Winkeldiefstal
- Geweldsmisdrijven
- Diefstal uit woning
- Vernieling en beschadiging

Zie hiervoor ook de bijlage Wettelijk verplichte beleidsindicatoren.

Beleidskader maatschappelijke ontwikkeling

Wet- en regelgeving:

- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2015 Wageningen
- Verordening jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning Wageningen 2024
- Re-integratieverordening Participatiewet Wageningen 2023
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Wageningen 2022
- Verordening individuele inkomenstoeslag 2016
- Verordening tegenprestatie Wageningen 2015
- Verordening handhaving inkomensvoorzieningen Participatiewet, IOAW en IOAZ Wageningen 2022
- Verordening Inrichting Antidiscriminatievoorziening gemeente Wageningen (2010)
- Nadere regels jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning Wageningen 2024
- Financieel besluit jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en Participatiewet Wageningen 2023

- Beleidsregels terug- en invordering, aflossing, verrekening en verhaal Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Wageningen 2023
- Beleidsregels studietoelage gemeente Wageningen 2022
- Beleidsregels Wet Taaleis Participatiewet gemeente Wageningen 2023
- Beleidsregels stimulering parttime werk gemeente Wageningen 2024
- Beleidsregels uitstroompremie Wageningen 2023
- Beleidsregels vermogen in eigen woning en krediethypotheek
- Beleidsregels Inburgering Gemeente Wageningen 2022
- Beleidsregel landelijke toegankelijkheid beschermd wonen Valleiregio 2022
- Beleidsregels bijzondere bijstand voor legeskosten verblijfsvergunningen en naturalisatie 2024

Beleidsstukken:

- Visie Kind Centraal
- Uitvoeringsplan Noodopvang Nieuwe Wetters, BW-besluit 12-01-2010
- Regionale visie Publieke gezondheidszorg Gelderland Midden (2016)
- Praktisch afsprakenkader Openbare Geestelijke Gezondheidszorg Valleiregio 2015
- Beleidskader Samen Wageningen (2017)
- Uitvoeringsplan Wet Inburgering 2021
- Regiovisie Beschermd Wonen en Beschermd Thuis in de Valleiregio 2024 tot en met 2029
- Visie op de maatschappelijke opvang Valleiregio, 2021 'Zo zelfstandig mogelijk wonen'
- Visie Toekomst Herdenken, Vieren en Agenderen van Vrede en Veiligheid 2021
- Regiovisie centraal Gelderland : Samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo, Beschermd Wonen (december 2021)

Beleidskader onderwijs

Verordeningen:

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Wageningen, 2015
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer Wageningen, 2022
- Verordening financiële en materiële gelijkstelling onderwijs Wageningen, 2015
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid, 1999

Beleidsnota's:

- Beleidsregel voor bekostiging gymnastiekruimte voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs, 2012
- Onderwijsachterstandenbeleid gemeente Wageningen, 2020
- Beleidsregels Handhaving Kinderopvang Wageningen, 2019
- Visie Kind Centraal, 2016
- Groen Integraal Huisvestingsplan Wageningen, 2020
- Intentieovereenkomst 'Het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie', 2022
- Samenwerkingsovereenkomst eenduidig aannamebeleid primair onderwijs Wageningen, 2024

Beleidskader sport

Beleidsnota's:

- Nadere regels subsidiëring exploitatie-, onderhoud- en beheertaken door verenigingen en stichtingen als zelfwerkzaamheid voor de gemeentelijke zaalsportaccommodaties in Wageningen (2020).
- Beleidsnota 'Wageningen Sport!' (2012).

Beleidskader cultuur

Beleidsnota's:

- Cultuurnota 2014 en verder- Samen werken aan cultuur (2013)
- Cultuuractieplan Cultuur verbindt (2021-2024)
- Uitgangspunten toetsing en handhaving Delftse schoolpanden Hoogstraat (1996)
- Dakvlakkenbeleid (2000)
- Archeologienota (2004)
- Herstel van de kwaliteit van de Delftse Schoolpanden rondom de Markt (2008)

Beleidskader veiligheid

Verordeningen:

- Algemene Plaatselijke Verordening Wageningen 2024
- Verordening binnentreden ter uitvoering van noodverordeningen (1997)

Beleidsnota's:

- Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 Gemeente Wageningen
- Piketregeling rampbestrijding gemeente Wageningen 2023
- Beleidsplan Veiligheidsregio 2025-2026
- Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 Politie Oost-Nederland
- Bibob beleid Wageningen 2022
- 13b Opiumwet beleid Wageningen 2022
- Beleidsregels wet aanpak Woonoverlast Wageningen 2021
- Uitvoeringsplan integrale veiligheid 2025 -2026
- Handhavingsuitvoeringsplan 2025-2026
- Plan van aanpak ondermijning 2025

Convenanten:

- Veilig Uitgaan
- Buurtbemiddeling
- Buren/besturen gezelligheidsverenigingen

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

VGGM is een complete hulpverleningsorganisatie voor Brandweer en Volksgezondheid (ambulancehulpverlening en GGD) voor de veiligheidsregio Gelderland-Midden. Voor de uitvoering van de brandbestrijding en risicobeheersing werken we samen in regionaal verband op basis van een gemeenschappelijke regeling.

Regio Foodvalley

Betreft een samenwerkingsverband van acht gemeenten waar ambtelijke en bestuurlijke afstemming en voorbereiding plaatsvinden op vele terreinen.

Modulair gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland

Betreft een samenwerking van elf gemeenten. Gemeenten kunnen per module besluiten of zij willen deelnemen. Wageningen neemt deel aan de Module inkoop en contractmanagement voor jeugdhulp (individuele voorzieningen) en maatschappelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen). Wageningen neemt deel aan de module Regionale Facilitering Zorg en bestaat voornamelijk uit facilitering van het regiosecretariaat, regionaal advies Jeugd en bijbehorende projecten, zoals het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd

Valleihopper

De Valleihopper draagt zorg voor het (contract-)beheer van het Vraagafhankelijk Vervoer. De Valleihopper is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling BVO Valleihopper. De gemeente Barneveld is de coördinerende gemeente.

De onderstaande partijen zijn in formele zin geen verbonden partijen, maar wel relevant voor de realisatie van de doelstellingen uit het programma:

- Gemeente Ede. Uitvoering van het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz): Betreft samenwerking van de uitvoering van de taken op het gebied van de Bbz.
- Gemeente Ede en de gemeente Wageningen hebben samen het gepland routevervoer ingekocht en dragen samen zorg voor het contractbeheer en de kwaliteitsbewaking.
- Wageningen 45. De gemeente Wageningen subsidieert de stichting W45 voor de realisatie van de activiteiten op 4 en 5 mei en activiteiten het hele jaar door. De toekomstvisie herdenken, vieren en agenderen van vrede en vrijheid 2021-2025 (2021) is hierbij leidend.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil 2024
Lasten	-77.198	-82.805	-80.283	2.522
Baten	28.499	31.162	29.915	-1.247
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	-48.699	-51.643	-50.368	1.274
Stortingen	-665	-687	-797	-110
Onttrekkingen	5.496	2.689	2.503	-185
Mutaties Reserves	4.831	2.002	1.706	-295
Resultaat na reservemutaties	-43.868	-49.641	-48.662	979

Exploitatie	Realisatie 2024				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
1.1 Gezondheid, eenzaamheid en veerkracht	-	-	-	-	-
1.2 Armoedebestrijding en financiële zelfstandigheid	-63.860	27.850	-687	1.897	-34.800
1.3 Vrijheid en internationale samenwerking	-656	-	-	-	-656
1.4 Onderwijs en kinderopvang	-4.773	831	-110	274	-3.778
1.5 Een leven lang sporten en bewegen	-3.559	1.116	-	229	-2.214
1.6 Cultuur is een drager van een bruisend en vitaal Wageningen	-3.896	116	-	103	-3.677
1.7 Een veilige en leefbare woon-,werk- en ondernemingsomgeving	-3.538	1	-	-	-3.537
Gerealiseerd resultaat	- 80.283	29.915	-797	2.503	-48.662

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
110.00 Openbare orde en veiligheid	-205	-185	20
120.00 Brandweezorg	-2.973	-2.932	41
120.20 Rampenbestrijding	-459	-420	38
420.00 Openbaar basisonderwijs	-47	-53	-6
421.00 Bijzonder basisonderwijs	-125	-114	11
430.00 Openbaar speciaal basisonderwijs	-10	-11	-0
450.00 Onderwijshuisvesting	-2.171	-2.129	42
480.00 Gemeenschapp. baten en lasten onderwijs	-1.255	-1.240	15
510.00 Openbaar bibliotheekwerk	-1.202	-1.203	-1
511.10 Vrede- en ontwikkelingssamenwerking	-687	-656	31
530.00 Sport	-2.650	-2.443	207
540.00 Bevordering kunst en cultuur	-2.071	-2.089	-18
541.00 Musea	-60	-56	4
541.20 Oud Archief	-157	-164	-7
580.00 Mediabeleid	-36	-33	3
610.00 Samen Wageningen	-5.104	-4.939	165
625.00 Beleidsdomein ondersteunen van vrijwilligerswerk	-6	-5	1
625.20 Beleidsdomein gehandicapten	-26	-6	21
625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid	2.309	2.642	333
625.40 Beleidsdomein ondersteunen van mantelzorg	-95	-60	35
625.50 Beleidsdomein leefbaarheid/Soc. Veiligheid	-347	-247	100
625.80 Beleidsdomein gezondheidsbeleid	-1.783	-1.677	106
625.90 Beleidsdomein cultuur als middel participatie	-316	-235	81
626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein	-3.108	-3.087	21
626.20 Burgerkracht en innovatie	-371	-335	36
626.30 Werkgelegenheid	-2.287	-1.765	522
626.31 WSW	-3.669	-3.564	105
626.60 Individuele ondersteuning	-20.288	-21.495	-1.207
626.70 Sociale zekerheid	2.681	3.035	354
626.81 Armoedebestrijding	-4.697	-4.507	190
650.00 Kinderopvang	-427	-396	31
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	-51.643	-50.368	1.274
110.00 Openbare orde en veiligheid	-	-	-
120.00 Brandweezorg	-	-	-
120.20 Rampenbestrijding	-	-	-
420.00 Openbaar basisonderwijs	-	-	-
421.00 Bijzonder basisonderwijs	-	-	-
430.00 Openbaar speciaal basisonderwijs	-	-	-
450.00 Onderwijshuisvesting	164	54	-110
480.00 Gemeenschapp. baten en lasten onderwijs	-	-	-
510.00 Openbaar bibliotheekwerk	-	-	-
511.10 Vrede- en ontwikkelingssamenwerking	-	-	-
530.00 Sport	357	229	-128
540.00 Bevordering kunst en cultuur	65	65	-
541.00 Musea	-	-	-
541.20 Oud Archief	-	-	-
580.00 Mediabeleid	-	-	-
610.00 Samen Wageningen	146	146	0
625.00 Beleidsdomein ondersteunen van vrijwilligerswerk	-	-	-
625.20 Beleidsdomein gehandicapten	-	-	-
625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid	43	43	-
625.40 Beleidsdomein ondersteunen van mantelzorg	-	-	-
625.50 Beleidsdomein leefbaarheid/Soc. Veiligheid	70	70	-

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
625.80 Beleidsdomein gezondheidsbeleid	-	-	-
625.90 Beleidsdomein cultuur als middel participatie	96	38	-58
626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein	-	-	-
626.20 Burgerkracht en innovatie	-	-	-
626.30 Werkgelegenheid	-	-	-
626.31 WSW	-	-	-
626.60 Individuele ondersteuning	-	-	-
626.70 Sociale zekerheid	-	-	-
626.81 Armoedebestrijding	951	951	-
650.00 Kinderopvang	110	110	-
Mutaties reserves	2.002	1.706	-295
Resultaat na reservemutaties	-49.641	-48.662	979